

KOGNITIVNI I JEZIČKI DEFICITI U VASKULARNOJ DEMENCIJI

Slavica Vasilijević¹, Mile Vuković², Lana Jerkić³

¹Dom zdravlja Novi Beograd, Beograd, Srbija

²Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, Beograd, Srbija

³Univerzitet u Beogradu, Fakultet za specijalnu edukaciju i rehabilitaciju, student doktorskih studija, Beograd, Srbija

Kontakt: Slavica Vasilijević
Radnička 43/3a, 11000 Beograd, Srbija
E-mail: slavica.vasilijevic10@gmail.com

Vaskularne demencije (VaD) predstavljaju progresivni pad kognitivnih funkcija u meri u kojoj ometaju obavljanje svakodnevnih aktivnosti. Iako one predstavljaju relativno čest oblik demencije, koje se po učestalosti nalaze odmah nakon Alchajmerove bolesti (AB), daleko je manji broj studija koje su usmerene na izučavanje kognitivnih i bihevioralnih promena koje uzrokuju VaD, u odnosu na one studije koje izučavaju AB. Klinička slika i tok bolesti različiti su između pojedinih tipova.

Usled heterogenosti ispoljavanja kognitivnih deficita kod VaD, u literaturi se o ovim deficitima u najvećoj meri izveštava kroz studije slučajeva i to kod, uglavnom, osoba sa supkortikalnim lezijama. Smetnje se manifestuju na kognitivnom, motornom, bihevioralnom i funkcionalnom planu. Vaskularne demencije klinički se manifestuju poremećajima jezika, pamćenja, rasuđivanja i egzekutivnih funkcija. Međutim, mogu se pojaviti i vizuospacijalni deficiti, poremećaji pažnje, praksije, rasuđivanja i drugi poremećaji. Kada se dogodi infarkt na nivou velikih krvnih sudova, uglavnom se manifestuju smetnje jezičkih i vizuospacijalnih sposobnosti, afazija, apraksija, smetnje pamćenja i amnezija. Nakon infarkta na nivou malih krvnih sudova, ispoljavaju se poremećaji egzekutivnih funkcija, pažnje, planiranja, izraženiji su neuropsihijatrijski simptomi i javljaju se drugi poremećaji.

Patofiziologija simptoma kognitivnog oštećenja usled VaD još uvek nije dovoljno poznata. Smatra se da tome doprinosi i pojava jezičkih poremećaja, manifestovanih kao afazije, što otežava procenu pamćenja i drugih kognitivnih funkcija. Važne segmente dijagnostike VaD predstavljaju neurološka i neuropsihološka procena, dok se tretman bazira na medikamentnoj i govorno-jezičkoj terapiji, kao i na psihosocijalnoj podršci.

Acta Medica Medianae 2021;60(3):80-89.

Ključne reči: vaskularne demencije, kognitivni deficiti, jezički poremećaji, neuropsihološka procena, govorno-jezička terapija